

ABSTRAKT

Východiska: Substituční léčba se stala pevnou součástí péče o uživatele drog. V začátcích reagovala substituční léčba především na zdravotní rizika spojená s injekčním užíváním opioidů a byla alternativou pro osoby, které nebyly schopné dosáhnout abstinence. Ukazuje se, že samotná farmakoterapie není dostatečnou intervencí, a jsou-li do spolupráce s klientem dány prvky poradenství či terapie, bude se v tomto ohledu substituční léčba přibližovat k abstinenci orientované léčbě, kdy se pracuje na změnách v životním stylu klienta.

Cíl práce: Identifikace účinných faktorů klienta v substituční léčbě CADAS SANANIM z.ú. vedoucích ke zvýšení kvality života u klienta.

Metody: K získání dat byly využity polostrukturované rozhovory a standardizovaný dotazník Světové zdravotnické organizace WHOQOL – BREF. Ke zpracování dat z rozhovoru byla použita deskriptivní metoda trsů, otevřené kódování a kategorizace. Data z dotazníku byla zpracována a vyhodnocována dle návodu Příručky pro uživatele české verze dotazníků kvality života WHO.

Soubor: Výzkumný soubor tvořil 11 klientů substitučního programu CADAS SANANIM z.ú., kteří jsou v léčbě nejméně 5 let a jsou zařazeni do kategorie stabilizované fáze. Bylo osloveno 15 klientů, které jsem vybrala dle osobní dokumentace a jsou aktuálně v substitučním programu zařízení. Z tohoto počtu souhlasilo 11 klientů, 4 klienti odmítli z nedostatku času.

Výsledky: Z analýzy vyplývá, že pro osoby závislé na opiátech má dlouhodobá substituční léčba pozitivní vliv na zlepšení kvality jejich života. Pomocí substituce na Suboxone se stabilizovali a díky tomu mohou plně fungovat v běžném životě. Jako účinné faktory podporující jejich zkvalitnění života byly definovány: 1. úhrada substituce, 2. udržení zaměstnání, 3. bezpečné sociální vztahy, 4. podpora rodiny, 5. péče o sebe, 6. sebpřijetí.

Ze strany programu hrají důležitou roli: 7. individuální respektující přístup, 8. zvyšování jejich kompetence.

Limitem v substituční léčbě je pro klienty negativní pohled okolí na substituci a závislost na substituční látce.

Výsledky dotazníku potvrzují spokojenost respondentů s kvalitou jejich života, kde zcela převažuje odpověď velmi dobrá. Domény fyzické zdraví, prožívání a sociální vztahy byly v normě běžné populace, naopak doména prostředí převyšovala.

Závěr: Studie ukazuje na podpůrný efekt substituční léčby buprenorfinem z dlouhodobého hlediska, která pomáhá osobám na opiátech měnit svůj život. Identifikace faktorů přispívající ke zlepšení života během substituční léčby samotnými klienty může být přínosem pro terapeutické intervence.

Klíčová slova: substituční léčba, kvalita života, buprenorfin, účinné faktory